

AMNESTY INTERNATIONAL

NEWSLETTER

GRUDZIEŃ 1991 VOL. XXI • NUMER 12

HAITI

Naruszania praw człowieka po zamachu stanu

W poniedziałek 30 września br. oddziały wojskowe obaliły demokratycznie wybrany rząd prezydenta Jean-Bertranda Aristide, który objął urząd 7 lutego 1991. AI otrzymała informacje, iż w wyniku zamachu nasiliły się zjawiska pogwałcenia praw człowieka dokonywane przez siły bezpieczeństwa. Obejmują one bezprawne egzekucje, pobicia i bezpodstawne aresztowania zwolenników prezydenta Aristide.

W dniach bezpośrednio po zamachu stanu żołnierze otworzyli ogień do setek osób cywilnych w różnych

dzielnicach Port-au-Prince, w tym w Cite Soleil i Lamentin, a także w innych częściach kraju, pozostawiając setki zabitych i rannych. Wśród bezprawnie zamordowanych znalazł się Jacky Caraibe, dyrektor Radia Caraibe, który 30 września br. zatrzymany był przez żołnierzy, pobity na oczach rodziny i porwany. Wkrótce potem odnaleziono jego okaleczone w wyniku tortur ciało.

Aresztowano i pobito wielu zwolenników prezydenta Aristide. 7 października mer Port-au-Prince, Paul Evans, został brutalnie pobity

po aresztowaniu przez żołnierzy na lotnisku. Uwolniono go wiele godzin później. Pośród wielu stronników prezydenta aresztowanych bez nakazu w dniach po zamachu znaleźli się urzędnik rady miejskiej Port-au-Prince, administrator domu opieki dziennej, przedsiębiorca i znany piosenkarz. W czasie gdy pisano ten artykuł AI badała ich sytuację prawną.

Członkowie rządu prezydenta Aristide, którzy zdążyli się ukryć po rozpoczęciu przez zamachowców akcji, powiedzieli, że poszukujący

ich żołnierze wdarli się do ich domów i dokonali zniszczeń.

Żołnierze zaatakowali i zdemolowali rozgłośnie radiowe, w związku z czym większość z nich zamilkła.

Szeregowi działacze donosili o akcjach represyjnych, a księża z otoczenia prezydenta Aristide ukryli się w obawie o swoje bezpieczeństwo. W południowej części miasta Jacmel żołnierze aresztowali w dniu 4 października, bez nakazu sądowego, dwóch działaczy chrześcijańskich, Senatusa i Fritzenera Nothera. ■

TUNEZJA

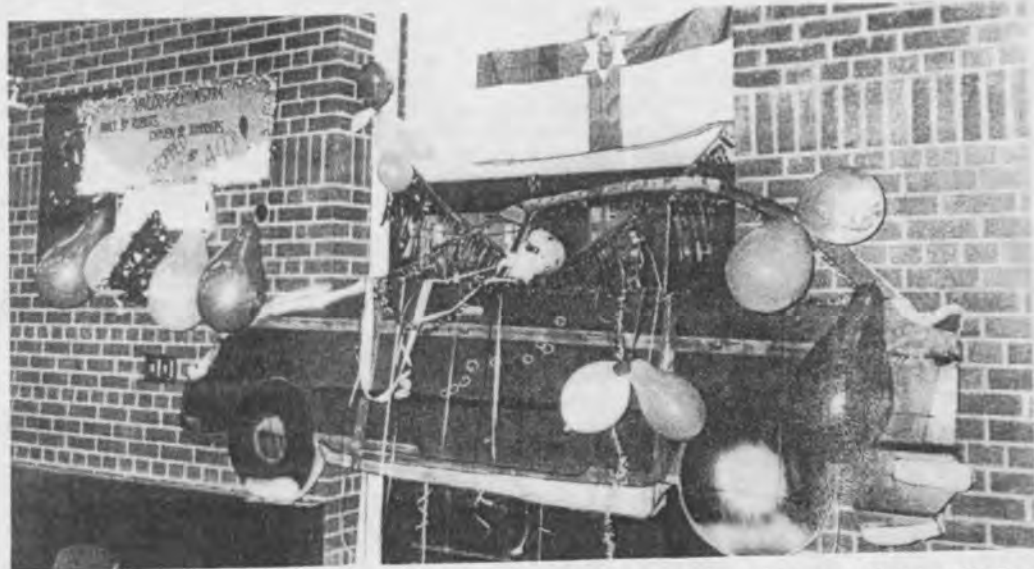
Wznowienie egzekucji w Tunezji

Pięciu mężczyzn zostało straconych 9 października 1991 w Tunezji pomimo wielokrotnie wyrażonego sprzeciwu prezydenta Ben Alego wobec stosowania kary śmierci.

Trzech z nich - wszyscy byli podejrzani o sympatyzowanie z nielegalnym Tunezyjskim Ruchem Islamskim Hizbal-Nahda - było skazanych w maju 1991 na kary od 20 lat do dożywotniego więzienia za morderstwa i podpalanie wymierzone przeciwko rządzącej partii; miesiąc później wyroki te zostały podwyższone do kary śmierci przez Sąd Apelacyjny. Pozostali zostali skazani za gwałt i morderstwo.

W listopadzie 1990 roku człowiek, skazany za wielokrotny gwałt i morderstwo, był pierwszą osobą straconą w Tunezji od dojścia Prezydenta do władzy w 1987 roku. Rząd Tunezyjski złożył wówczas oświadczenie, że ta egzekucja była czymś wyjątkowym, i że dokonano jej ze względu na szczególnie bestialski charakter zbrodni.

AI zwróciła się do Prezydenta Ben Ali wyrażając głębokie ubolewanie z powodu wznowienia egzekucji i prosząc go o zawieszenie wszystkich orzeczonych wyroków śmierci jako pierwszy krok do powszechnej abolicji. ■

W stołowie wojskowej wystawiona jest makieta samochodu Astra, w którym dokonano zabójstwa. Napis po lewej stronie mówi: „Vauxhall Astra, zbudowany przez roboty, prowadzony przez wesołków, zatrzymany przez nieśmiały!” Gra słów: COY - skromny, nieśmiały a równocześnie skrót nazwy kompanii spadochronowej.

WIELKA BRYTANIA

Żołnierz oskarżony o morderstwo

Osiemnastoletnia Karen Reily i siedemnastoletni Martin Peake zostali zastrzeleni w Północnej Irlandii we wrześniu 1990 podczas prowadzenia skradzionego samochodu. Zostali zabici przez żołnierzy z Pułku Spadochroniarzy. Żołnierze początkowo twierdzili, iż strzelali do samochodu, który zignorował wojskowy punkt kontrolny i potrafił wartownika. Jednakże naoczni świadkowie relacjonują, że widzieli oni żołnierza symulującego zranienie w celu potwierdzenia wiarygodności zeznań.

W lipcu 1991 roku sześciu żołnierzy zostało postawionych w stan oskarżenia w związku ze śmiercią Karen Reily i Martina Peake: jeden z nich o morderstwo, dwóch o usiłowanie morderstwa, a wszyscy - o usiłowanie utrudnienia procedury wymiaru sprawiedliwości i utrudnianie dochodzenia policyjnego.

Od wielu lat AI wzywa o przeprowadzenie niezależnego dochodzenia sądowego w celu zbadania okoliczności zabójstw dokonywanych przez siły bezpieczeństwa w Irlandii Północnej, aby zapobiec w przyszłości podobnemu bezprawiu. ■

CZAD

Cztery osoby rozstrzelane

Cztery osoby, w tym trzech żołnierzy, publicznie rozstrzelali pluton egzekucyjny 7 października 1991 r. w stolicy kraju N'Djamena. Zostali oskarżeni o przestępstwa kryminalne i skazani na karę śmierci przez utworzony w kwietniu 1991 r. sąd wojskowy, bez prawa apelacji.

Były to pierwsze od wielu lat egzekucje, jakie wykonano w Czadzie na podstawie wyroku sądowego. ■

KAMPANIA NA RZECZ WIĘZNIÓW MIESIĄCA

Ludzie, których losy poniżej opisano, są więźniami sumienia. Zostali aresztowani z powodu swoich przekonań religijnych lub politycznych, koloru skóry, płci, pochodzenia lub języka, którym mówią. Żaden z nich nie stosował i nie opowiadał się za stosowaniem przemocy. Ich długotrwałe więzienie jest pogwałceniem Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka ONZ. Interwencje napływające z całego świata przyczyniają się do ich uwolnienia bądź też wpływają na poprawę dramatycznych warunków, w których są więzieni. Jeśli podzielasz poglądy, że brak wolności gdziekolwiek na świecie psuje smak wolności, z której ty korzystasz i stanowi dla niej zagrożenie, i że Twoja satysfakcja z korzystania z przyrodzonych praw człowieka przyćmiona jest świadomością ich brutalnego gwałcenia w stosunku do milionów ludzi - zacznij działać. Dołącz do „Spisiku na rzecz nadziei”. Napisz listy w sprawach opisanych niżej przypadków łamania praw człowieka do odnośnych władz - zdecydowane w treści ale równocześnie uprzejme w formie. Potę w nich sytuacje odwołujących się do dobrej woli adresata w kwestii zadośćuczynienia wyrządzonym krzywdom. Zaakcentuj, że Twoja troska o prawa człowieka wolna jest od opcji politycznych. W żadnym wypadku nie adresuj listów bezpośrednio do więźniów.

IZRAEL / TERYTORIA OKUPOWANE

Abie Nathan: 64-letni izraelski działacz na rzecz pokoju, odbywa od 10 października br. karę pozbawienia wolności na okres 18 miesięcy. Skazany za złamanie wprowadzonego w roku 1986 prawa zakazującego niekontrolowanych kontaktów obywateli Izraela z grupami określanymi przez władze jako terrorystyczne.

Abie Nathan został oskarżony o kontaktowanie się w Tunisie, w dniach 10 i 16 marca 1990, z przewodniczącym Organizacji Wyzwolenia Palestyny - Yasserem Arafatem. Są doniesienia, że rozmowy podczas tych spotkań dotyczyły rozwoju procesu pokojowego na Bliskim Wschodzie, bezpośrednich rozmów pomiędzy OWP a Izraelem, powstania palestyńskiego (intifady) oraz losu zaginionych w Libanie żołnierzy izraelskich.

Abie Nathan

„Smutny to dzień dla demokracji, pokoju i praw człowieka” - miał powiedzieć Abie Nathan po wysłuchaniu wyroku. Zdecydował nie wnieść apelacji do wyroku i oświadczył, że natychmiast po wyjściu z więzienia wznowi swoje kontakty z OWP.

W latach 1989 i 1990 Abie Nathan przebywał 4 miesiące w więzieniu za kontaktowanie się we wrześniu 1988

roku z przewodniczącym Arafatem i innymi przywódcami OWP. Również wówczas AI zabiegała o jego uwolnienie. W 1966 roku odbył 40-dniową karę pozbawienia wolności za udanie się do Egiptu z petycją apelującą o pokój na Bliskim Wschodzie, podpisaną przez 100 000 obywateli Izraela.

Amnesty International jest przekonana, iż Abie Nathan po raz kolejny stał się więźniem sumienia. Rząd Izraela utrzymuje, że został on skazany „nie ... z powodu swoich przekonań politycznych bądź ich wyrażania, lecz ze względu na swoją działalność”. Jednakże międzynarodowe uznanie prawa do swobody wypowiedzi i pokojowego zrzeszania się w pełni obejmuje pokojową działalność taką, jaką prowadził Abie Nathan.

AI jest przekonana, że prawo z 1986 roku powinno być zmienione w ten sposób aby nie prowadziło do skazywania ludzi, którzy uznawani są za więźniów sumienia.

■ Prosimy o kierowanie uprzejmych apeli z prośbą o natychmiastowe i bezwarunkowe uwolnienie Abie Nathana na adres: President Chaim Merzog/ Office of the President/ Beit Hanasi/ 3 Hakeset Street/ Jerusalem 92188/ Israel.

Przygotowano na podstawie publikacji Międzynarodowego Sekretariatu Amnesty International, 1 Easton Street, London WC1X 8DJ, W Brytania

Redakcja wersji polskiej (skróconej): Amnesty International - Grupa 2, 00-585 Warszawa, Bagatela 10 m 8, we współpracy z Grupą Inicjatywną w Gliwicach
Zarząd Stowarzyszenia AI:
80-246 Gdańsk, Jaśkowa Dolina 4

CHINY

Jampa Ngodrup: 46-letni Tybetańczyk, doktor medycyny z Lhasy, stolicy Autonomicznego Regionu Tybetańskiego w Chinach, został skazany 24 grudnia 1990 na 13 lat więzienia pod zarzutem szpiegowstwa.

Jampa Ngodrup, lekarz z Kliniki Miejskiej Barkor, został zatrzymany 20 października 1989 roku, a oskarżenie zostało sformułowane 13 sierpnia 1990. Mówi ono o posiadaniu "w celach kontrrewolucyjnych list osób zatrzymanych podczas zamieszek i o dalsze przekazywanie tych list, co stanowi naruszenie prawa i pogwałcenie zasady poufności". Przez "zamieszki" rozumiana jest działalność osób popierających w roku 1988 w Lhasie ruch niepodległościowy Tybetu.

W uzasadnieniu wyroku w sprawie Jampa Ngodrupa jest powiedziane, iż zwrócił się on do młodego mnicha pracującego w Klinice Barkor z prośbą o sporządzenie wykazu osób zatrzymanych w wyniku gwałtownych starć między siłami policyjnymi i demonstrantami w dniu 5 marca 1988. Jampa Ngodrup miał przekazać listę obcokrajowcowi, który w zamian wręczył mu listę osób rannych i zatrzymanych podczas niepodległościowej demonstracji w dniu 10 grudnia 1988 roku. Jampa Ngodrup jakoby przyznał się do wszystkich zarzutów.

Wyrokiem sądu Jampa Ngodrup pozbawiony jest praw publicznych na okres dalszych 4 lat po odbyciu 13 lat kary więzienia.

Amnesty International uważa Jampa Ngodrupa za więźnia sumienia, który został zatrzymany i skazany wyłącznie za pokojowe korzystanie z przysługującego mu prawa do wolności otrzymywania i przekazywania informacji.

■ Prosimy o kierowanie uprzejmych apeli z prośbą o natychmiastowe i bezwarunkowe zwolnienie Jampa Ngodrupa na adres: Gyaltzen Norbu/ Chairperson of Tibet Regional Government/ Lhasa/ Tibet Autonomous Region/ People's Republic of China.

Jampa Ngodrup

WIELKA BRYTANIA

Vic Williams: 28-letni żołnierz Artylerii Królewskiej, został skazany na 14 miesięcy pozbawienia wolności za dezercję i „demonstrowanie uprzedzeń do porządku i dyscypliny”.

11 września 1991 sąd wojskowy uznał Vica Williamsa winnym trzech stawianych mu zarzutów dotyczących dezercji i krytycznych wypowiedzi o Wojnie w Zatoce. Opuścił swoją jednostkę bez przepustki w grudniu 1990, w dniu poprzedzającym przerzucenie jednostki do Arabii Saudyjskiej. Zdecydował, zgodnie z sumieniem, że nie weźmie udziału w akcji wojskowej związanej z kryzysem w Zatoce.

Vic Williams powiedział, iż opuścił swoją jednostkę dopiero po zorientowaniu się, że nie pozostaje mu żadne inne rozwiązanie (do chwili podjęcia decyzji nigdy nie był

informowany o przysługującym mu jako żołnierzowi prawie do odmowy pełnienia służby wojskowej zgodnie z nakazami sumienia). Przepisy, dotyczące procedury ubiegania się przez żołnierza Armii Brytyjskiej o zwolnienie z obowiązku służby wojskowej traktowane są jako poufne i dostępne są tylko oficerom.

Dowody składane przed sądem wojskowym przez oficerów, jak również oświadczenie złożone przez rzecznika sądu pod koniec postępowania, utwierdziły Amnesty International w przekonaniu, że Vic Williams nie miał zagwarantowanego właściwego dostępu do informacji

dotyczących procedury zwolnienia z obowiązku udziału w Wojnie w Zatoce w przypadku jeśli pozostaje to niezgodne z sumieniem.

■ Prosimy o kierowanie uprzejmych listów z prośbą o natychmiastowe i bezwarunkowe zwolnienie Vica Williamsa na adres: The Right Honourable John Major MP/ Prime Minister/ 10 Downing Street/ London SW1 2AA/ Wielka Brytania.

Odzyskali wolność

We wrześniu br. AI otrzymała informacje o zwolnieniu 59 więźniów spośród spraw objętych adopcją Amnesty. AI podjęła 15 nowych spraw.